

Statsråden

Telemark fylkeskommune
Fylkeshuset

3706 SKIEN

Deres ref

Vår ref
05/131-1 OMA

Dato
7. februar 2005

Statsbudsjettet 2005 - Kap 551 post 61 - Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Orientering om økonomiske rammer og organisering av arbeidet i 2005

Innledning

Jeg viser til tidligere brev og orienteringer om statsbudsjettets kap. 551 post 61 – Næringsrettede utviklingstiltak.

Økonomiske rammer

Den totale kostnadsøkningen for 2005 er beregnet til 1.095 mill. kr. Stortinget har gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2005 satt av en bevilgning på 755 mill. kr til næringsrettede utviklingstiltak til de regionene som er omfattet av omleggingen av den differensierte arbeidsgiveravgiften. Denne bevilgningen skal også dekke tilsagn på 215 mill. kr gitt i tilsagnsfullmakt over budsjettet for denne posten i 2004. I tillegg kan det gis tilsagn for opptil 255 mill. kr som kommer til utbetaling først i 2006. De aktuelle regionene kan således disponere en ramme på 795 mill. kr for 2005.

For Telemark er rammen for 2005 beregnet til å være 32,0 mill. kr.

I statsbudsjettet for 2005 har Stortinget også vedtatt at det avsettes 195,5 mill. kr over en ny budsjettpost, kap. 551 post 70, Transportstøtte. Midlene skal dekke transportkostnader som påløpte i 2004, og som skal refunderes i 2005. I tillegg er det satt av 300 mill. kr i form av en tilsagnsfullmakt som skal dekke transportkostnader som påløper i 2005, og som skal refunderes i 2006, samt kostnader til administrasjon av transportstøtteordningen i 2005.

Midlene under kap. 551 post 61 Næringsrettede utviklingsmidler og kap. 551 post 70 Transportstøtte er gjensidig overførbare.

Nærmere om kap. 551 post 61 – Næringsrettede utviklingstiltak

Mål og strategier

Målet med midlene fra budsjettposten er å få til en særskilt næringsrettet innsats i områder som fikk økt arbeidsgiveravgift fra og med 2004. Midlene skal gå til tiltak som kan gi varige, positive effekter for næringslivet og regionene. Kostnadsøkningen i hver region vil være utgangspunktet for den geografiske fordelingen av midlene. I fordelingen av midlene må det imidlertid vurderes om tiltak som kommer et større område til gode (for eksempel et helt fylke eller en landsdel), skal prioriteres fremfor en ren "matematisk rettferdig" tildeling til hver enkelt region.

Innsendingsfrist for handlingsplaner – 6. april 2005

Innrettingen av den særskilte innsatsen i hvert fylke skal utformes i samarbeid med fylkeskommunene og de regionale partnerskapene i form av handlingsplaner. Næringslivet skal ha en sentral plass i dette samarbeidet. Midlene skal gå til tiltak i de områdene som får økt arbeidsgiveravgift og ikke får kompensert dette gjennom andre ordninger. Kostnadsøkningen i hvert område vil være utgangspunktet for den geografiske fordelingen av midlene. I tilfeller der en regionalt ikke blir enige om den geografiske fordelingen av midlene, må departementet ta endelig stilling til det geografiske nedslagsområdet. Det vil også bli tatt hensyn til størrelsen på transportstøtten som tilfaller hvert enkelt fylke.

Midlene fra kap. 551 post 61 blir tildelt basert på handlingsplaner som er utarbeidet regionalt. Handlingsplanene skal ta utgangspunkt i de nasjonale målene for posten og de handlingsplanene som lå til grunn for tildeling av midler for 2004. Jeg forutsetter at fylkeskommunene koordinerer prosessene og sørger for innsending av ferdige planer til departementet for godkjenning.

Innsendingsfristen settes til 6. april. I behandlingen av handlingsplanene legger departementet særlig vekt på følgende:

- Næringslivet har spilt den sentrale rollen i de lokale og regionale prosessene. Det er en forutsetning at næringslivet slutter seg til forslagene. Departementet ser det derfor som et mål at det er størst mulig enighet om de tiltakene som er omtalt i handlingsplanen.
- Bruken av midlene må skje innenfor de rammene som er satt i regelverket om offentlig støtte etter EØS-avtalen. Jeg viser i den forbindelse særlig til brev fra Kommunal- og regionaldepartementet av 27. oktober 2004.

- Midlene kan ikke brukes til ordinær drift av fylkeskommunale eller kommunale tjenester eller kommunal tjenesteproduksjon, med unntak av eventuelle forsøksordninger.

Jeg legger stor vekt på at det må være næringslivets egne ønsker og prioriteringer som særlig skal være førende for de planene som utarbeides. Departementet vil derfor være tilbakeholden med å overprøve regionale prioriteringer så lenge de oppfyller de opplistede kriteriene og det er regional enighet.

Handlingsplanenes strategiske innretning og form

Strategisk innretning

Støtteordningen var ny på statsbudsjettet for 2004. Flere fylker brukte derfor mye tid og ressurser på organiserings- og koordineringsarbeid. Dette innebar blant annet i stor grad å initiere prosessene og sikre god kontakt i den enkelte region/kommune som ledd i utarbeidelsen av handlingsplaner. Noen fylker har samlet innsatsen innenfor noen utvalgte innsatsområder, mens andre har delt midlene ut basert på det som anses som regionenes/kommunenes "rettmessige" andel. Dette har blant annet resultert i forholdsvis små prosjekter flere steder.

Slik jeg ser det, kan det både på kort og lang sikt være uheldige sider knyttet til en for sterk oppsplitting av virkemiddelbruken til mange og små formål – både i forhold til fordeling på bransjer så vel som geografiske områder. En for sterk fragmentering i virkemiddelbruken kan føre til at det enkelte tiltak og prosjekt blir for små til at det gir noen særlig effekt, noe som reduserer det løft en kunne ha fått ved å gjennomføre tiltak som virkelig monner.

Fremover blir det derfor viktig at de aktørene som deltar i arbeidet, makter å utvikle mer spissede mål, strategier og satsingsområder for det videre arbeidet som skal gjøres regionalt. I stor grad dreier dette seg om en bevisstgjøring omkring profil og innretning av virkemiddelbruken som både kan komme næringslivet og samfunnslivet til gode sett i forhold til de langsiktige utfordringene de står overfor. Dette blir enda viktigere etter hvert som beløpene som fordeles over denne budsjettposten, øker i omfang.

Form

Handlingsplanene som ble sendt departementet i 2004, var svært ulike både i struktur og omfang. Dette gjorde behandlingen av handlingsplanene unødvendig komplisert. I ordningens første virkeår var dette å forvente. Departementet ønsker imidlertid at handlingsplanene for 2005 som skal sendes inn for sentral godkjenning, er mer ensartede i strukturen. Dette innebærer at handlingsplanene så langt det er mulig skal ha en tydelig angivelse av:

- Innsatsområder/tiltak med korte beskrivelser

- Bransjer som skal tilgodeses
- Forventede resultat
- Budsjettrammer og synliggjøring av prosessen med å skaffe eventuelle medfinansierer
- Varighet på innsatsområdene/tiltakene
- Organisering
- Valg av operativ aktør

Punktene ovenfor er i første rekke ment som et hjelpemiddel for å øke bevisstheten rundt noen særlig viktige oppmerksomhetspunkter. Punktene ovenfor vil også være med på å lette arbeidet med å oppfylle de kravene departementet allerede har stilt til rapportering og synliggjøring av resultater, jf. punkt 7 om *Budsjettstyring, regnskap og rapportering* i godkjenningsbrevet fra Kommunal- og regionaldepartementet av 6. juli 2004.

I 2004 ble det avsatt 100 mill. kr til bransjerettede tiltak. Det er ikke satt av et tilsvarende beløp i 2005 fra departementets side. Hovedbegrunnelsen for dette er at flere fylker mente at satsingen på bransjetiltak naturlig inngikk som en del av den ordinære handlingsplanen. Jeg ser det likevel som viktig at det er et fokus på enkeltbransjer som berøres sterkt av omleggingen. Det blir derfor opp til det enkelte fylke/den enkelte region om de vil videreføre de bransjetiltak som er eller planlegges igangsatt.

Valg av operativ aktør ved bedriftsrettede virkemidler

Handlingsplanene fra 2004 viste at en stor andel av midlene skal brukes til ulike former for bedriftsutviklingstiltak. I denne sammenheng vil jeg understreke at det er knyttet store fordeler ved å bruke allerede eksisterende ordninger i virkemiddelapparatet, eksempelvis Innovasjon Norge, fordi de administrerer ordninger som er godkjente av ESA. Dette gjør at det eksisterer et apparat som påser at statsstøttereglene overholdes. Jeg ser det derfor som uheldig at det blir etablert nye, parallelle virkemiddelaktører eller "forvaltningsorganer" for bedriftsrettede virkemidler. Departementet er av den oppfatning at dette vil komplisere det systemet og de ordninger som allerede eksisterer. Ved å benytte andre aktører i gjennomføringen av de bedriftsrettede tiltakene er det svært viktig å være seg bevisst hvorvidt dette etablerer et behov for notifikasjon. Som påpekt i godkjenningsbrevene til samtlige fylker av 6. juli 2004 er dette nokså omfattende prosesser som tar tid og som kan føre til at prosjekt må utsettes før de kan gjennomføres. Utbetalinger av støtte skal ikke skje før en eventuell notifikasjon er godkjent av ESA. Jeg presiserer at dersom det er foretatt utbetalinger som er i strid med statsstøtteregelveverket, kan de kreves tilbakebetalt fra mottakeren av støtten.

Kostnadsøkning for 2005 med fylkesvis rammefordeling

Innledningsvis er det redegjort for rammen som stilles til disposisjon for 2005.

Kostnadsøkningen for hvert fylke vil ligge til grunn for den fylkesvise fordelingen av næringsrettede utviklingsmidler over kap. 551 post 61 og transportstøtteordningen over kap. 551 post 70. Den fylkesvise kostnadsøkningen ser slik ut for 2005:

Fylke	Total kostnadsøkning
Hedmark	51,7
Oppland	60,6
Buskerud	21,6
Telemark	32,0
Aust-Agder	12,8
Vest-Agder	5,7
Rogaland	22,4
Hordaland	67,5
Sogn og Fjordane	111,6
Møre og Romsdal	98,9
Sør-Trøndelag	59,3
Nord-Trøndelag	50,2
Nordland	318,0
Troms	181,7
Sum	1 094,0

Tabell 1. Fylkesvis kostnadsøkning for 2005. I mill. kr.

På grunn av prinsippet om at ingen områder eller regioner skal motta mer i kompensasjonstiltak enn de totalt sett får i avgiftsøkning, må det ved fordelingen av de næringsrettede tiltakene tas hensyn til at noen fylker også blir kompensert gjennom transportstøtteordningen. Den totale kostnadsøkningen er som tidligere nevnt beregnet til 1.095 mill. kr. Av dette beløpet er det satt av 1 mill. kr til gjennomføring av erfaringskonferanser og nødvendig utredningsarbeid.

Mot denne bakgrunn blir den indikative, fylkesvise fordelingen av de næringsrettede utviklingsmidlene slik for 2005:

Fylke	Næringsrettede utviklingsmidler
Hedmark	47,7
Oppland	55,6
Buskerud	21,6
Telemark	32,0
Aust-Agder	12,8
Vest-Agder	5,7
Rogaland	22,4
Hordaland	67,5
Sogn og Fjordane	71,1
Møre og Romsdal	54,2
Sør-Trøndelag	28,2
Nord-Trøndelag	32,1
Nordland	200,6
Troms	142,5
Sum	794,0

Tabell 2. Tentativ, fylkesvis fordeling av næringsrettede utviklingsmidlene. I mill. kr.

En betydelig andel av midlene blir gitt som tilsagnsfullmakt. Den endelige fordelingen vil bli gjort kjent i forbindelse med godkjenningbrevet. Disse midlene kommer således først til utbetaling i 2006. Tabellen baserer seg på en antatt transportstøttekostnad på 300 mill. kr for 2005. Jeg presiserer at tallene kun er indikative, og ikke må sees på som endelige, absolutte størrelser. Eventuelle skjevheter vil bli rettet opp for senere budsjettår når departementet får oversikt over de reelle transportstøtteutbetalingene.

Rapporteringsfrist 15. april

Jeg minner om rapporteringsfristen til departementet **15. april 2005** som er satt for bruken av midlene i 2004. Rapporteringskravene er gjengitt i godkjenningbrevet av 6. juli 2004.

Følgestudie og erfaringskonferanse

Kommunal- og regionaldepartementet har engasjert Møreforsking til å gjennomføre en følgestudie av arbeidet med de næringsrettede utviklingstiltakene. Arbeidet er nå i oppstartsfasen og skal foregå ut 2006. Målet med følgestudien er blant annet å bidra til videreformidling av erfaringer og kunnskap til både de regionale aktørene og departementet med den hensikt at alle parter skal lære underveis. Intensjonen er å sikre at bruken av midlene er i tråd med de oppsatte målene. Som et ledd i dette skal departementet også arrangere en erfaringskonferanse på Gardermoen 8. februar. Både representanter fra fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Møreforsking er invitert til denne konferansen.

Avslutning

Jeg ønsker dere lykke til med det viktige arbeidet for å få til de prosjektene og tiltakene som næringslivet har mest behov for!

Med hilsen

Erna Solberg

Kopi til:

Innovasjon Norge Hovedkontoret

Kommunenes Sentralforbund

Landsorganisasjonen i Norge

Norges forskningsråd

Næringslivets Hovedorganisasjon

SIVA - Selskapet for industrivekst SF